

Nr 176.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående upplåtelse av vissa områden å Kungl. Djurgården till Stockholm—Rimbo järnvägsaktiebolag och till Stockholms stad; given Stockholms slott den 28 februari 1930.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Th. Borell.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 28 februari 1930.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Departementschefen, statsrådet Borell anför:

Genom resolution den 14 juli 1882 beviljade Kungl. Maj:t Stockholm—Rimbo järnvägsaktiebolag koncession å järnväg av 0.891 meters spårvidd från Stockholm till Rimbo. Därjämte medgav Kungl. Maj:t, att bolaget skulle erhålla upplåtelse för alltid av den för järnvägens anläggning behövliga, kronan tillhöriga jord utan annan kostnad än att, vad anginge bland annat all jord å Djurgården, ersättning därför skulle lämnas i enlighet med bestämmelserna i

förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets avstående för allmänt behov.

Sedan bolagets järnväg öppnats för allmän trafik, har dess markområde inom Stockholms stad vid några tillfällen blivit förändrat och utvidgat. Sålunda lades till järnvägens ändstation i Stockholm, Stockholms östra station, år 1889 ett område av omkring 6,960 kvadratmeter tillhörigt Stockholms stad, därvid dock i stället till staden avstods ett lika stort, men för järnvägsändamål mindre väl beläget område. Dessutom har bolaget enligt särskilda Kungl. Maj:ts resolutioner genom expropriation från Djurgården förvärvat flera områden; enligt resolution år 1893 4,379 kvadratmeter, enligt resolution år 1900 11,634 kvadratmeter, enligt resolution år 1904 5,320 kvadratmeter och enligt resolution år 1910 13,187 kvadratmeter, jämte 605 kvadratmeter från ett till statens järnvägar förut upplåtet område. Slutligen har jämlikt beslut av 1914 års senare riksdag medgivits upplåtelse till bolaget av två områden, dels ett om 18,080 kvadratmeter vid östra stationen från Djurgården och dels ett om 6,780 kvadratmeter vid Albano järnvägsstation från statens järnvägar.

Stockholm—
Rimbo järn-
vägsaktiebo-
lags ansök-
ning år
1916.

I en till Kungl. Maj:t ingiven skrift av den 16 november 1916 hemställde *Stockholm—Rimbo järnvägsaktiebolag*, att vissa å Djurgården vid Albano och Experimentalfältets hållplatser belägna områden, av vilka det största begränsades i öster av bolagets järnvägslinje, i söder av statens järnvägars station vid Albano och i väster av allmänna landsvägen från Stockholm till Roslagen, måtte mot lägsta möjliga avgäld upplåtas till bolaget att av bolaget disponeras så länge områdena användes för järnvägsändamål. Som skäl för sin ansökning anförde bolaget följande:

Det hade länge varit ett önskemål, att omlastningen av gods mellan statens järnvägar och bolagets järnvägar, vilken skedde vid Stockholms östra station, kunde förflyttas därifrån till lämplig plats invid Albano. Utrymmet vid Stockholms östra station vore nämligen synnerligen begränsat, och då trafiken år efter år växte, vore det nödvändigt, att anordningarna för omlastningen förldades annorstädes än vid nämnda station. Det för sådant ändamål lämpligaste området vore det på nyss angivet sätt begränsade, och å detsamma kunde lämpliga anordningar för omlastningen mellan de båda järnvägarna utföras ävensom vid Experimentalfältets hållplats en rangeringsbangård med tillhörande lastspår m. m. anläggas. Bolaget erinrade slutligen, att Kungl. Maj:t den 3 december 1915 vid beviljande av koncession för bolaget å järnvägsanläggning från Faringe till Gimo såsom villkor för sagda koncession föreskrivit bland annat, att bolaget efter överenskommelse med järnvägsstyrelsen skulle anordna ett förbindelsespår mellan Experimentalfältets hållplats och Albano station på sätt Kungl. Maj:t godkände.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anförde i utlåtande den 3 februari 1917, att de av bolaget till upplåtelse avsedda områdena skulle användas dels till rangerings- och omlastningsbangård med lokomotivstallar och boställshus, dels till stationshus för rangeringsbangården, dels ock till ett tredje huvudspår, ett förbindelsespår mellan östra stationen och den nya bangården samt ett utdragsspår för växlingar å bangården. Styrelsen, som funne de sålunda föreslagna anordningarna synnerligen av behovet påkallade, tillstyrkte bolagets ansökning.

Sedermera inkommo åtskilliga framställningar, som äga samband med förevarande fråga.

Så hemställde *styrelsen för veterinärhögskolan* i skrivelse den 18 juni 1917 på anförda skäl, att Kungl. Maj:t med avslag å bolagets ansökning måtte reservera ifrågavarande, för omlastningsbangård m. m. avsedda område för framtida nybyggnad för statens veterinärbakteriologiska anstalt. En liknande framställning gjordes den 12 juni 1917 av *medicinalstyrelsen*.

Vidare överlämnade och tillstyrkte *överståthållarämbetet* med skrivelse den 25 maj 1917 en framställning av *Stockholms stadsfullmäktige*, däri stadsfullmäktige på anförda skäl anhöllo, att tillstånd till en av bolagets nyanläggningar vid Experimentalfältets hållplats föranledd förlängning av den omedelbart norr om hållplatsen befintliga vägporten för landsvägen från Stockholm till Roslagen måtte meddelas endast under förutsättning av nämnda vägports vidgning i erforderlig utsträckning för tillgodoseende av landsvägstrafikens behov. Liknande framställning gjordes av *de väghållningsskyldiga* i Danderyds skeppslags väghållningsdistrikt i skrivelse den 8 augusti 1917.

Järnvägsstyrelsen anförde i utlåtande den 23 december 1919, att då för utvidgningen av statens järnvägars godsstation vid Albano erfordrades viss del av nämnda för omlastningsbangård m. m. avsedda markområde och då denna del enligt styrelsens uppfattning lämpligen borde tillhöra statens järnvägar, styrelsen härom förhandlat med bolaget samt att därvid enighet vunnits om ett förslag, enligt vilket bolaget skulle erhålla endast så stor del av området, som erfordrades för anläggning av en lokomotivstation jämte kolupplag, medan återstående delar skulle upplåtas till statens järnvägar för utvidgning av Albano godsstation samt för anläggning av spår för omlastning mellan statens järnvägar och bolagets bana.

I en den 31 maj 1919 dagtecknad, av järnvägsstyrelsen med dess nyssnämnda utlåtande överlämnad skrift inskränkte *bolaget* sin ansökan i enlighet med vad järnvägsstyrelsen föreslagit.

Bolagets sålunda modifierade framställning tillstyrktes i huvudsak av riksmarskalksämberet den 21 juni 1920, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 14 oktober 1921, byggnadsstyrelsen den 30 augusti 1922 och järnvägsstyrelsen den 31 januari 1924, därvid dock åtskilliga villkor och inskränkningar beträffande markupplåtelsen föreslogos.

Mot de av *riksmarskalksämberet* angivna villkoren framställdes av bolaget vissa erinringar, vilka bemötts av riksmarskalksämberet i förnyat utlåtande den 21 juni 1921. *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* föreslog såsom villkor, att bolaget utan ersättning skulle avstå erforderlig mark för breddning av nyssberörda vägport samt att bolaget skulle förbinda sig att ej utöka vägporten, förrän förslag till vägkorsningens ordnande i dess helhet blivit av Kungl. Maj:t godkänt. *Byggnadsstyrelsen* framhöll såsom önskvärt, att det område, som kunde komma att upplåtas till bolaget och till statens järnvägar att användas såsom omlastningsbangård, icke framdroges i väster ända till landsvägen mellan Stockholm och Roslagen utan att utmed denna väg ett bälte av minst 30 meters bredd bibehölles såsom parkområde. Byggnadsstyrelsen framställde jämväl i övrigt vissa erinringar.

Framställningar i ärendet av styrelsen för veterinärhögskolan m. fl.

Bolagets ansökan modifieras år 1919.

Järnvägsstyrelsen meddelade, att bolaget i enlighet med ett av styrelsen omarbetat förslag låtit den 16 november 1923 upprätta en ny sammanställningsritning över hela den sträcka, som berördes av de ifrågasatta markupplåtelseerna, därvid de av byggnadsstyrelsen framställda önskemålen i möjligaste mån tillgodosetts.

Förslag år 1925 till överenskommelse mellan bolaget och riksmarskalksämberet.

I en till chefen för kommunikationsdepartementet ingiven skrift av den 18 mars 1925 anhöll bolaget därefter om utverkande av Kungl. Maj:ts godkännande av ett skriften bilagt förslag till överenskommelse mellan bolaget och riksmarskalksämberet angående villkor för upplåtelse till bolaget av mark från Djurgården vid Albano och Experimentalfältets hållplatser. Berörda förslag hade upprättats med ledning av de uttalanden och yrkanden, som gjorts i de tidigare i ärendet avgivna utlåtandena, och riksmarskalksämberet hade under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande förklarat sig intet hava att erinra mot förslaget. Enligt detta förslag skulle bolaget, mot återställande till riksmarskalksämberet av ett å en av baningenjören Hj. Ekholm den 18 februari 1925 upprättad karta angivet område vid Experimentalfältets hållplats om cirka 2,575 kvadratmeter, vilket genom expropriation förvärvats från Djurgården, i utbyte med äganderätt erhålla så stora delar av vissa andra å berörda karta angivna områden, som vid laga ägoutbyte kunde komma att tillerkännas bolaget. Vidare skulle riksmarskalksämberet till bolaget upplåta de områden utmed bolagets järnväg mellan östra stationen och kronolägenheten Lilla Frescati — med undantag av nyssnämnda till förvärv med äganderätt avsedda områden — vilka å förut omförmälda, den 16 november 1923 upprättade sammanställningsritning betecknats med grön streckning, att av bolaget nyttjas så länge de användes för järnvägsändamål. För dessa områden, vilkas sammanlagda yttinnehåll utgjorde omkring 18,000 kvadratmeter men vilkas definitiva areal skulle bestämmas i enlighet med en i laga ordning av lantmätare upprättad karta, skulle bolaget erlägga en årlig avgäld av 50 öre för kvadratmeter, att utgå från den dag bolaget, efter därom sex månader i förväg till riksmarskalksämberet gjord anmälan, toge marken i anspråk. För områdena gällande arrendeavtal skulle respekteras av bolaget, varjämte växande träd å området förbehöllos kronan. Slutligen skulle riksmarskalksämberet förbinda sig att för framtida utläggning av ytterligare ett järnvägsspår reservera vissa, å förenämnda den 16 november 1923 upprättade sammanställningsritning med blå färg streckade områden utmed banan mellan östra stationen och Lilla Frescati.

Kronans fastighetskommissions av år 1925 yttrande.

Sedan *kronans fastighetskommission av år 1925* den 5 oktober 1928 erhållit remiss å ärendet, har kommissionen den 31 januari 1929 avgivit utlåtande, vari anföres bland annat följande.

Bolagets ansökan omfattade flera områden. Ett av dessa områden avsågs enligt den ursprungliga ansökningsritningen för lokstation, kolupplag, rangeringsbangård och omlastningsplats samt var beläget väster om och i anslutning till Rimbobanans nuvarande område och angränsades i övrigt mot söder av statens järnvägars område och mot nordväst av allmänna landsvägen Stockholm—Roslagen. Bolaget hade sedermera inskränkt sin ansökan, i vad avsåge detta

område, i enlighet med järnvägsstyrelsens förslag, så att området numera omfattade mark endast för lokstation och kolupplag (omkring 10,100 kvm.).

Upplåtelse av detta område sådant det angäves å en av kommissionen från bolaget införskaffad, av baningenjören Hj. Ekholm år 1928 upprättad karta ansåge sig kommissionen kunna tillstyrka, dock endast på vissa andra villkor än de i förenämnda förslagsavtal angivna. Sålunda syntes böra stadgas, att, därest det ifrågavarande området icke toges i anspråk för avsett ändamål inom viss tid, förslagsvis 10 år efter Kungl. Maj:ts beslut om områdets upplåtelse, det meddelade tillståndet skulle upphöra att gälla. Vidare kunde kommissionen ej tillstyrka upplåtelse mot en, en gång för alla bestämd nyttjanderättsavgäld, utan ansåge, att avgälden borde med vissa tidsintervaller underkastas revidering med hänsyn till sig då företeende omständigheter, i främsta rummet inträdda förändringar med avseende å markvärdet. Då markvärdets fluktuationer inom detta, invid Stockholms planlagda delar belägna område kunde förutsättas icke enbart bero av penningvärdets variationer utan jämväl av andra faktorer, vore det för det av kommissionen åsyftade ändamålet icke tillräckligt, att exempelvis genom avgäldens anknytning till markegång — d. v. s. att avgälden bestämdes i viss kvantitet spannmål, att lösas efter markegångspris — låta avgälden växla med penningvärdet. Det syntes, för att nå det av kommissionen avsedda syftet, vara nödvändigt, att avgälden bestämdes för allenast viss period i sänder. Denna period kunde, därest avgälden därjämte direkt anknötes till markegången, göras längre, än om dylik anknytning ej skedde; i senare fallet syntes varje avgäldsperiod kunna givas samma längd, som tiden för nyttjanderättsupplåtelse i allmänhet å Djurgården eller 20 år, varemot vid anknytning till markegången avgäldsperioden syntes kunna sättas till det dubbla eller 40 år. För första avgäldsperioden torde kunna godtagas den av riksmarskalksämberet och bolaget i förslagsavtalet överenskomna avgälden. För en var följande avgäldsperiod syntes avgälden böra, därest parterna icke kunde enas om beloppet, bestämmas av en nämnd, utsedd på sätt gällande allmän expropriationslag föreskreve i fråga om expropriationsnämnd.

Vad anginge de övriga områden, vilka bolaget önskat få till sig upplåtna med nyttjanderätt men enligt förenämnda förslagsavtal delvis skulle med äganderätt överlätas å bolaget, och vilka områden varit avsedda för anläggande av nya spår och nytt stationshus vid Experimentalfältets hållplats, finge kommissionen framhålla följande. I anledning av framställningen i denna del hade Stockholms stadsfullmäktige i en av överståthållarämbetet med tillstyrkan den 25 maj 1917 överlämnad skrivelse anhållit, att tillstånd till den förlängning av den omedelbart norr om Experimentalfältets hållplats belägna vägporten för landsvägen från Stockholm till Roslagen, som skulle möjliggöras genom upplåtelsen i förevarande del, måtte meddelas endast under förutsättning av vägportens vidgning i enlighet med landsvägstrafikens behov. Liknande framställning hade gjorts av Danderyds skeppslags väghållningsdistrikt. Sedan samtliga myndigheter i sina utlåtanden uttalat sig för, att den av bolaget i nu ifrågavarande delar sökta upplåtelsen icke borde medgivas med mindre samtidigt tryggades möjligheten att vidga sagda vägport och tillfartsvägarna till densamma, hade, med beaktande av vad myndigheterna sålunda uttalat, i förenämnda, mellan riksmarskalksämberet och bolaget uppgjorda förslagsavtal intagits vissa bestämmelser rörande upplåtande av nu ifrågavarande områden. Enligt dessa bestämmelser skulle bolaget genom ägoutbyte av kronan förvärva den av bolaget vid sagda hållplats ästundade marken mot viss bolaget tillhörig mark, som nu inginge i järnvägsområdet och vore belägen vid samma hållplats. Bolaget skulle tillika medgiva breddning av själva vägporten och upplåta sådan härför och för breddning av tillfartsvägarna erforderlig mark,

som efter ägoutbytet vore i bolagets ägo. Avtalet utginge tillika från, att kronan av de områden, vilka vid ägoutbytet tillföle kronan, skulle till vidgningen av berörda vägport och Roslagsvägen tillsläppa erforderliga arealer. Kronan skulle slutligen enligt avtalet förbinda sig att reservera vissa områden utmed järnvägen mellan Stockholms östra station och Lilla Frescati hållplats för ett eventuellt utläggande av ytterligare spår till Rimbobanan.

Enligt vad bolaget under de med kommissionen företagna underhandlingarna meddelat, hade bolaget icke för avsikt att för det dåvarande eller under överskådlig framtid genomföra de planer på utläggande av ett ytterligare spår samt ombyggnad av Experimentalfältets hållplats, som låge till grund för framställningen i förevarande del. Därtill komme, att utläggande av ett ytterligare spår till banan förutsatte än ytterligare förvärv av kronomark, särskilt Djurgårdsmark. Bolaget hade fördenskull förklarat sig icke vilja vidhålla ansökningen i förevarande del.

Med hänsyn till vad sålunda dåmera förekommit, ansåge sig kommissionen böra hemställa, att bolagets framställning i denna del icke skulle föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Enligt kommissionens förslag skulle alltså till bolaget upplätas allenast det för lokstallar och kolupplag avsedda, i kommissionens yttrande först omhandlade området.

I skrivelse den 1 februari 1929 till chefen för kommunikationsdepartementet har bolaget därefter återkallat sin framställning i vad densamma avsåge mark, som skulle ingått i det i 1925 års förberörda förslagsavtal angivna ägoutbytet mellan kronan och bolaget.

Djurgårdsförvaltningen har i yttrande den 15 januari 1930 och riksmarskalksämberet i utlåtande den 20 januari 1930 förklarat sig icke hava något att erinra mot att nyssberörda ägoutbytesförslag förfölle, ej heller i övrigt mot de av kronans fastighetskommission föreslagna inskränkningarna i och ändrade villkoren för markupplåtelsen till bolaget.

I sitt berörda utlåtande den 31 januari 1929 har kronans fastighetskommission ytterligare anført följande.

Upplåtelse
till Stock-
holms stad av
mark vid
Experimen-
talfältets väg-
undergång.

Kommissionen ville i det sammanhanget icke underlåta att uttala att, därest Stockholms stad önskade vidtaga sådan vidgning av vägporten vid Experimentalfältet och Roslagsvägen mellan stadens planlagda område och fram till vetenskapsstaden, som i ärendet antytts, kommissionen ansåge sig — med hänsyn till de särskilda omständigheterna härvidlag och under uttryckligt framhållande av, att d e t t a medgivande från kronans sida icke finge tagas till intäkt för bifall till andra liknande framställningar — böra tillstyrka, att kronan utan ersättning uppläte för vidgningen erforderlig mark så länge den användes för avsett ändamål. Skulle vidgningen ske under sådan i B. B. 25 kap. avsedd form, att jämväl de till vidgning av den nuvarande vägen utlagda delarna av kronans mark komme att ingå i *allmän landsväg*, syntes jämväl äganderätten till berörda kronomark böra utan ersättning avstås till staden.

Med anledning av vad sålunda förekommit anbefallde Kungl. Maj:t den 13 februari 1929 överståthållarämbetet att lämna Stockholms stadsfullmäktige tillfälle att avgiva yttrande i ärendet i vad avsåge fråga om vägport vid Experimentalfältets hållplats samt att inkomma till Kungl. Maj:t med det ytt-

rande, som i anledning därav kunde komma att avgivas, ävensom med eget utlåtande.

Sedan ärendet därefter inkommit till stadens myndigheter, anförde stadens fastighetsnämnd i ett till stadskollegiet avgivet yttrande bland annat.

Vidgningen av den vid Experimentalfältets hållplats belägna vägporten jämte närliggande delar av Roslagsvägen vore oundgänglig av hänsyn till trafiken. Stadsfullmäktige hade också vid behandlingen av 1928 års stat medgivit utförande av ifrågavarande vidgning samt anslagit medel härför. För vägvidgningen erfordrades vissa markområden, tillhöriga Stockholm—Rimbo järnvägsaktiebolag, beträffande vilka områden fastighetsnämnden träffat preliminär överenskommelse med bolaget, att de kostnadsfritt skulle ställas till stadens förfogande, så länge de användes för gatuändamål. Härutöver erfordrades vissa kronan tillhöriga, å en av förste ingenjören G. Ernst Eggert den 29 augusti 1929 upprättad karta med grön färg angivna områden, i areal innehållande tillhoppa 460 kvadratmeter. Frågan om sistnämnda marks upplåtande för vägändamål hade berörts av kronans fastighetskommission av år 1925 i utlåtande till Kungl. Maj:t den 31 januari 1929 rörande vissa markbyten mellan kronan och förenämnda järnvägsbolag. Av utlåtandet framginge, att kommissionen tillstyrkte kostnadsfri upplåtelse av såväl nu för vägvidgningen erforderlig mark som den kronans mark, som framdeles kunde komma att erfordras för Roslagsvägens vidgning mellan stadens planlagda område och fram till vetenskapsstaden. Med stöd av detta uttalande syntes stadsfullmäktige böra hos Kungl. Maj:t göra framställning om kostnadsfri upplåtelse av den kronans mark, varom här vore fråga, så länge den användes för avsett ändamål.

I enlighet härmed hemställde fastighetsnämnden, att stadsfullmäktige ville hos Kungl. Maj:t göra framställning om, att den kronan tillhöriga mark vid Experimentalfältets station, som enligt vad nämnden förut anført erfordrades för ifrågavarande vägvidgning, måtte för ändamålet kostnadsfritt ställas till stadens förfogande.

I skrivelse den 30 september 1929 hava därefter stadsfullmäktige hos Kungl. Maj:t gjort hemställan i enlighet med nyssnämnda förslag.

Överståthållarämbetet har i skrivelse den 5 november 1929 tillstyrkt stadens framställning.

Djurgårdsförvaltningen och riksmarskalksämberetet hava i sina förberörda yttranden den 15 respektive den 20 januari 1930 förklarat sig *dels* icke hava något att erinra mot att den Djurgårdsmark om tillhoppa 460 kvadratmeter, som enligt Eggerts förenämnda karta erfordrades för vidgning av Experimentalfältets vägport jämte närliggande delar av Roslagsvägen, kostnadsfritt upplåtes till Stockholms stad, *dels ock* förutsätta att de komme att sättas i tillfälle avgiva yttranden, därest framdeles kunde komma att föreligga ansökning från Stockholms stad angående ytterligare vidgning av Roslagsvägen å dess sträckning från stadens planlagda område fram till vetenskapsstaden.

Vad angår de områden, vilka innefattades i den av Stockholm—Rimbo järnvägsaktiebolag i november 1916 gjorda framställningen, har bolaget numera, såsom den lämnade redogörelsen visar, för närvarande behov av upplåtelse endast beträffande det väster om bolagets nuvarande mark belägna, för lokstation och kolupplag avsedda område om cirka 10,100 kvadratmeter, som finnes

Departementschefen.

angivet å förenämnda av baningenjören Hj. Ekholm år 1928 upprättade karta. För sistsagda områdes upplåtelse till bolaget synas fullgiltiga skäl vara anförda, och jag anser mig därför böra tillstyrka, att riksdagens medgivande utverkas till områdets upplåtande till bolaget i den mån och för den tid det användes för järnvägsändamål. Såsom villkor för upplåtelsen torde böra uppställas, att bolaget till djurgårdskassan erlägger avgäld med belopp, som för tiden intill den 1 april 1949 skall utgöra 50 öre per kvadratmeter upplåten mark men beträffande tiden därefter skall bestämmas för tjugu år i sänder i början av varje avgäldsperiod. Kunna parterna därvid icke enas om avgäldsbeloppet, torde beloppet böra fastställas av en nämnd, utsedd på sätt gällande lag föreskriver i fråga om expropriationsnämnd. Vid upplåtelsen torde böra fogas det förbehåll, att, därest bolaget icke inom tid, som Kungl. Maj:t bestämmer, tager det upplåtna området i anspråk för järnvägsändamål, upplåtelsen skall anses hava förfallit. I samband med upplåtelsen torde vidare böra meddelas sådana detaljbestämmelser rörande tillträdesdag, tid och sätt för avgäldens erläggande, avstyckning av det upplåtna området samt skyldighet för bolaget att bestrida därmed förbundna kostnader m. m., som Kungl. Maj:t må finna nödiga.

Det område om 6,780 kvadratmeter av statens järnvägars mark vid Albano station, som på sätt förut anförts enligt medgivande av 1914 års senare riksdag må upplåtas till bolaget, har detta icke ännu tillträtt och området torde enligt ett av bolaget lämnat meddelande icke bliva erforderligt för något bolagets järnvägsändamål, därest den nu föreslagna upplåtelsen kommer till stånd. Med hänsyn härtill synes den nu ifrågasatta markupplåtelsen böra förbindas med föreskrift om, att den bolaget medgivna rätten att få sig upplåtet angivna, statens järnvägar tillhöriga område vid Albano om 6,780 kvadratmeter icke längre skall gälla.

Någon anledning att i förevarande sammanhang — på sätt 1925 års förberörda förslagsavtal avsåg — förbinda kronan att, med hänsyn till framtida markbehov för utläggning av ytterligare spår, reservera eller bibehålla fri från bebyggelse viss kronans mark invid järnvägens område synes mig icke föreligga.

Vad därefter angår frågan om upplåtelse till Stockholms stad av sådan kronans mark, som erfordras för vidgning av vägporten vid Experimental-fältet jämte närliggande delar av Roslagsvägen, så torde stadens framställning härutinnan böra tillmötesgå. Till staden lärers då böra utan ersättning upplåtas, att av staden disponeras så länge den användes för avsett ändamål, all den kronans mark, som enligt den här förut omförmälda, av kaptenen G. Ernst Eggert i augusti 1929 uppgjorda kartan erfordras för breddning av själva vägporten jämte tillfartsvägarna. Skulle emellertid senare visa sig erforderligt att vidga även övriga delar av Roslagsvägen å dess sträckning mellan Stockholms stads planlagda område och den s. k. vetenskapsstaden vid Frescati, synes, på sätt kronans fastighetskommission förordat, kronan på därom då gjord framställning böra medgiva avgiftsfri upplåtelse av jämväl den mark, som erfordras för denna ytterligare vägvidgning.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till Stockholm—Rimbo järnvägsaktiebolag må, på huvudsakligen de villkor, som angivits i statsrådsprotokollet, av Kungl. Djurgårdens mark upplåtas det å omförmälda, av baningenjören Hj. Ekholm år 1928 upprättade karta angivna området om ungefär 10,100 kvadratmeter,

ävensom att till Stockholms stad må av kronans mark, i den mån och för den tid densamma av staden användes för trafikändamål, utan ersättning upplåtas, *dels* de å förenämnda, av kaptenen G. Ernst Eggert upprättade karta angivna områdena för breddning av vägporten vid Experimentalfältet jämte tillfartsvägar, *dels ock* i den omfattning Kungl. Maj:t prövar skäligt de områden, som kunna erfordras för Roslagsvägens vidgning jämväl å övriga delar av dess sträckning mellan Stockholms stads planlagda område och den s. k. vetenskapsstaden vid Frescati.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Waldemar Wiens.